Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2014–2015

26 234 Vergaderingen Interim Committee en Development Committee

Nr. 171 VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 16 april 2015

De vaste commissie voor Financiën heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over de brief van 17 november 2014 over het verslag van de jaarvergadering van het International Monetary and Financial Committee (IMFC) van 10 en 11 oktober 2014 (Kamerstuk 26 234, nr. 166), over de brief van 3 april 2015 over de geannoteerde agenda van de voorjaarsvergadering van het IMF (Kamerstuk 26 234, nr. 169) en over de brief van 28 maart 2015 met informatie over de toetreding van Nederland tot de Asian Infrastructure Investment Bank als prospective founding member (Kamerstuk 33 625, nr. 152).

De vragen en opmerkingen zijn op 9 april 2015 aan de Minister van Financiën voorgelegd. Bij brief van 15 april 2015 zijn de vragen, voorzien van een inleiding, beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De griffier van de commissie,
Berck

kst-26234-171
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de fractie van de VVD hebben met belangstelling kennisgenomen van de stukken ter voorbereiding van de vergadering van het IMF. Deze leden hebben nog een aantal vragen.

Op de vergadering van het IMF zal gesproken worden over de economische situatie. Het IMF geeft aan dat monetair beleid moet bijdragen aan het herstel van de economie maar tegelijkertijd gewaakt moet worden dat de financiële stabiliteit gewaarborgd blijft. Kan de Minister aangeven aan welke maatregelen het IMF concreet denkt en naar welk monetair beleid specifiek verwezen wordt? Ziet het IMF risico's rond het door de ECB aangegane beleid van quantative easing? Hoe kijkt de Minister aan tegen het IMF wanneer het zegt dat landen meer moeten doen om «hun potentiële groei» te verbeteren? Aan welke maatregelen wordt dan gedacht? Het IMF voorziet een lagere groei van de wereldhandel, onder meer omdat er in het verleden exceptionele uitvindingen zijn gedaan, die nu misschien niet meer ontstaan. Hoe kijkt de Minister hier tegenaan?

Al enkele jaren speelt de noodzakelijke 14e quotaherziening van het IMF. Voor de houdbaarheid van instituties als het IMF vinden de leden van de VVD-fractie het van belang dat rekening wordt gehouden met de huidige economische verhoudingen. Deze leden zijn voorstander van deze quotaherziening en betreuren de overbodige vertraging die de implementatie van de herziening nu al heeft opgelopen vanwege verzet in het Amerikaanse Congres. Wat gaat het IMF doen als de VS ook de komende tijd nog altijd nalaat om de hervormingen te ratificeren? In het debat in de aanloop naar de vorige IMF-vergadering werd gesproken om opties in kaart te brengen om buiten de VS om alsnog tot ratificatie te komen. Wanneer verwacht de Minister die lijst met opties? Hoelang gaat dat in kaart brengen duren? Wanneer verwacht de Minister dat er vervolgens op zijn vroegst over besloten kan worden en mogelijk tot ratificatie overgegaan kan worden?
Als optie noemt de Minister het ad-hoc verhogen van de quota's van bepaalde kiesgroepen. Aan welke kiesgroepen wordt dan gedacht? Waarom hoeft het Congres met zo'n ad-hoc verhoging niet in te stemmen? Als het IMF ad-hoc de invloed van kiesgroepen kan wijzigen, waarom wordt er dan überhaupt aan brede quotaherziening gedaan? Hoe is gewaarborgd dat er geen situatie kan bestaan waarbij tegen de wil van een land de quota van een bepaalde kiesgroep wordt aangepast, met andere woorden zijn er mogelijkheden tot verzet en zo ja, welke?

De Minister stelt dat de volgende quotaherziening voorlopig uitgesteld wordt. Kan de Minister al aangegeven welke veranderingen op de agenda zouden komen om in deze vijftiende herziening te regelen?

Wellicht in reactie op de gang van zaken rond de quotaherziening bij het IMF zijn verschillende landen voornemens om de AIIB op te richten. De leden van de fractie van de VVD staan positief tegenover de oprichting van de AIIB, mede vanwege het toegenomen belang van Azië voor de wereldeconomie en daarmee voor Europa. De leden van de VVD-fractie wachten met belangstelling de verdere besprekingen en de Nederlandse deelname en inbreng in de AIIB af, en hebben nog een aantal vragen daarover.
Hoe kijkt de Minister aan tegen de Aziatische Investeringsbank (AIIB) en de New Development Bank in relatie tot de rol van het IMF? De Minister betreurde bij het afgelopen algemeen overleg IMF de oprichting van alternatieve banken als landen er in het IMF zelf niet uitkomen. Zijn er nog

pogingen vanuit het IMF om China of de andere BRICS-landen een «handreiking» te doen of op andere wijze nauw betrokken te houden bij het IMF? Verwacht de Minister dat de instelling van de AIIB nog effect heeft op de neiging van het Congres om de 14[e] quotaherziening van het IMF te ratificeren? Hoe wordt in het IMF aangekeken tegenover de oprichting van de AIIB? Kan de Minister de relatie tussen het IMF en de AIIB schetsten? Hoe wil de Minister voorkomen dat de beide instituties met elkaar gaan concurreren in plaats van samen te werken of aanvullend te werken?

In de komende maanden vinden de onderhandelingen over de oprichtingsclausules van de AIIB plaats. Hoe zorgt de Minister dat de Kamer hierbij betrokken blijft? Kan de mnister een lijst geven van landen die nu bij de onderhandelingen betrokken zullen worden (met andere worden, die zich aangemeld hebben)? Hoe groot verwacht de Minister dat het inlegkapitaal en het totale kapitaal van de AIIB zal zijn? Hoe groot verwacht de Minister dat de Nederlandse inbreng ongeveer zal zijn en heeft de Minister al een verwachting rond de verdere verdeelsleutel? Hoe staat het met de oprichting van de BRICS-bank? Is er een relatie tussen de AIIB en de BRICS-bank?
Hoe zorgt de Minister ervoor dat de oprichting van verscheidene (semi)publieke banken of financieringsinstellingen zoals de AIIB maar ook EFSI in Europa private initiatieven niet zullen worden vervangen en onverhoopt zal zorgen voor een «crowding out» van private initiatieven?

De samenstelling van de Special Drawing Rights bij het IMF wordt elke vijf jaar geëvalueerd. Verschillende bronnen in de media geven aan dat er sprake van zal zijn dat de Chinese Yuan aankomende keer meegenomen wordt in de samenstelling van de SDR. Hoe staat de Minister hier tegenover? Kan de Minister aangeven of de huidige economische verhoudingen een andere samenstelling van het mandje rechtvaardigen, bijvoorbeeld door toevoeging landen als China en India? Wat zijn de voorwaarden om een nieuwe valuta toe te voegen en welk gremium binnen het IMF beslist daarover? Zijn er consequenties van aanpassing van de samenstelling van de SDR en zo ja, wat zijn deze?

Het IMF kent een aantal programmalanden, waaronder Griekenland. De leden van de fractie van de VVD zijn een voorstander van de betrokkenheid en de expertise van het IMF bij deze programma's. In het vorige algemeen overleg IMF spraken wij nog over een Griekenland dat haar leningen aan het IMF vervroegd af wilde lossen, inmiddels bevinden wij ons mogelijk aan de andere kant van het spectrum. Zo heeft Griekenland in de afgelopen weken in de media gespeculeerd op het niet op tijd aflossen van leningen van het IMF. Kan de Minister de precieze gang van zaken rond een mogelijke wanbetaling van een programmaland aan het IMF aangeven? Hoe reageert het IMF in zo'n geval en wat zijn de procedures? In de geannoteerde agenda worden verschillende programma's genoemd van het IMF voor kwijtschelding aan ontwikkelingslanden met IMF-leningen. Kan de Minister uitsluiten dat dergelijke kwijtscheldingen voor andere programmalanden zoals Griekenland bedacht zullen worden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de fractie van de PvdA hebben kennisgenomen van de inzet van Nederland voor de voorjaarsvergadering van het IMF op 17 en 18 april 2015, en steunen deze inzet. Zij hebben daarbij enkele vragen.

In 2010 is afgesproken het bestuur binnen het IMF te moderniseren en de stemgewichten evenwichtiger te verdelen. Tot op het heden heeft het Amerikaanse congres deze wijziging tot niet geratificeerd, waardoor deze nog niet in werking is getreden. Waarom heeft het Amerikaanse congres deze wijzigingen nog niet geratificeerd? Kan de Minister een inschatting geven op welke termijn wel tot ratificatie overgegaan kan worden?

Op dit moment worden interim- opties in kaart gebracht om de quota en governance van het IMF te versterken zolang ratificatie uitblijft. In hoeverre is voor deze interim- opties medewerking van de Verenigde Staten nodig? Denkt de Minister dat de Verenigde Staten hun medewerking zullen verlenen zolang het congres de wijzigingen in governance nog niet heeft geratificeerd? Welke landen hebben behalve de Verenigde Staten deze wijzigingen nog meer niet geratificeerd?

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de deelname van Nederland aan de onderhandelingen over de «Articles of Agreement» van de Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB). De investeringen in infrastructuur en de economische ontwikkeling die daaruit voortkomen bieden veel kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven in Azië. Voor de opkomende economieën in Azië is de AIIB van groot belang omdat deze landen momenteel lastig toegang hebben tot financiering voor infrastructuur.

Het is essentieel dat Nederland zich bij de onderhandelingen over de AIIB overeenkomst in zal zetten voor het naleven van internationale standaarden op het gebied van arbeid, milieu, anticorruptie, fraude en transparantie, voor een goede governance structuur en voor de schuldhoudbaarheid van de deelnemende landen. Dit geldt ook voor de inzet voor de samenwerking van de AIIB met de Wereldbank en de Aziatische Ontwikkelingsbank.

De Wereldbank herziet momenteel haar sociale en milieu standaarden om beter aan te sluiten bij de hedendaagse onderwerpen die centraal staan bij ontwikkeling, zoals klimaatverandering en arbeidsvoorwaarden. De leden van de PvdA-fractie vinden dat de AIIB standaarden moet opnemen in haar «Articles of Agreement» die overeenkomen met de nieuwe standaarden van de Wereldbank. Deelt de Minister deze mening, en zo ja, welke gevolgen verbindt hij aan het onderhandelingsproces indien deze standaarden niet overeenkomen?

Voor de leden van de PvdA-fractie is de opname van sterke sociale en milieu standaarden en moderne aanbestedingsrichtlijnen in de «Articles of Agreement» een voorwaarde voor de uiteindelijke toetreding van Nederland tot de AIIB. Kan de Minister een idee geven van waar de onderhandelingen op dit moment staan? In hoeverre zijn sociale en milieu standaarden reeds onderdeel van de onderhandelingen? Een ander punt waarover snel duidelijkheid moet komen zijn de mensenrechten. Zonder duidelijke uitgangspunten op dit gebied kan wat betreft de leden van de PvdA-fractie niet tot deelname aan de AIIB worden overgegaan. Op welke wijze wordt met mensenrechten rekening gehouden in de «Articles of Agreement» en in de toekomstige werkwijze van de AIIB?

Wat is de rol van China in de AIIB? Zijn er waarborgen voor een onderhandelingsproces waarbij ieder deelnemend land een stem heeft? Hoe wordt de stemverdeling tussen deelnemende landen verdeeld? Hoe ziet de Minister de verhouding tussen de AIIB en de Wereldbank? Op welke wijze is deze verhouding betrokken in de overwegingen om toe te treden tot de onderhandelingen? In hoeverre is van tevoren overleg geweest met andere Europese landen? Is er coördinatie en/of overleg tussen de

deelnemende Europese landen? Kwam het voor de Minister als verrassing dat het Verenigd Koninkrijk, als eerste van de Europese landen, toetrad?

Is er al enig zicht op de hoogte van de Nederlandse bijdrage aan het kapitaal van de AIIB? Op welke wijze wordt de kapitaalbijdrage voor deelnemende lidstaten bepaald? In hoeverre is de bijdrage van belang voor de zeggenschap? Welke bijdrage levert China ten opzichte van de andere deelnemende staten? Hoe worden eventuele positieve resultaten tussen deelnemende staten verdeeld?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de stukken die gerelateerd zijn aan de Nederlandse inbreng tijdens de voorjaarsvergadering van het IMF. De leden hebben daarover de volgende vragen.

In het verslag van de jaarvergadering van 10 en 11 oktober 2014 lezen de leden dat het IMF beleidsmakers aanspoort om voldoende aandacht te hebben voor risico's van financiële stabiliteit als het gaat om schaduwbankieren. Gezien Nederland een grote schaduwbancaire sector kent, kan de Minister aangeven of en hoe zij uitvoering heeft gegeven aan het advies van het IMF?

In het verslag zegt de Minister dat de bewering dat structurele hervormingen op de korte termijn de groei zouden schaden, een mythe is, zo lezen de leden. Waarop is deze uitspraak gebaseerd? Kan de Minister tevens aangeven welke hervormingen uit deze kabinetsperiode een positief effect hebben gehad op de vraag- en aanbodzijde van de economie?

Voorts lezen de leden van de SP-fractie in het verslag dat uitgebreider macro-economisch en financieel toezicht, versterking van risico en spillover analyses en de integratie van bilateraal en multilateraal toezicht en heldere communicatie over beleidsaanbevelingen voor de komende tijd belangrijk zijn in het kader van de rol van het IMF op het gebied van surveillance. Kan de Minister aangeven hoe deze werkzaamheden van het IMF zich verhouden tot de toezichthoudende taken van DNB en de ECB? Welke (informele) afspraken zijn of worden er tussen de toezichthoudende instanties gemaakt met betrekking tot het toezichthoudende mandaat en informatie-uitwisseling?

De afgelopen tijd is er veel kritiek uitgeoefend op de hervormingseisen die het IMF stelt aan landen aan wie het fonds geld uitleent, zowel door aan het IMF gelieerde critici als buitenstaanders, zo constateren de leden van de SP-fractie. Drie recente voorbeelden zijn de door de ebola getroffen landen (Sierra Leone, Guinee en Liberia), Griekenland en Oekraïne.

Drie Britse wetenschappers schreven op de site van The Lancet Global Health dat Guinee, Sierra Leone en Liberia door jarenlange bezuinigingen nauwelijks in de gezondheidszorg hebben geïnvesteerd. De leden van de SP-fractie zijn van mening dat een dergelijk verband op zijn minst nader onderzocht zou moeten worden, opdat het IMF-beleid eventueel herzien en verbeterd kan worden om schadelijke effecten voor de samenleving te voorkomen. Hoe beziet de Minister dit verband? Is de Minister bereid om tijdens de IMF-vergadering te verzoeken om het IMF-beleid dat in de jaren voorafgaand aan het uitbreken van de ebola-crisis gevoerd is te evalueren, en een dialoog te openen over welke lessen hieruit getrokken kunnen worden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brieven van het kabinet. Zij hebben nog wel enkele vragen.

Economische situatie en beleidsaanbevelingen

Ten opzichte van de laatste jaarvergadering van het IMFC op 10 en 11 oktober zijn de zaken in de wereld gewijzigd. Tijdens deze laatste vergadering werd al gewaarschuwd voor de lagere economische groei. De leden van de CDA-fractie vragen wat de visie van het kabinet nu is op de economische groei nu de situaties in Oekraïne en het Midden-Oosten nog steeds onzeker zijn. Wat zijn de (verwachte) effecten van deze beide regio's op de wereldeconomie?

Daarnaast heeft er in de afgelopen maanden in Griekenland ook een koerswijziging plaatsgevonden op regeringsniveau. In de brief wordt aangegeven dat bijvoorbeeld het hervormingsbeleid van Spanje, Portugal en Ierland zijn vruchten afwerpt. Wat is de kijk van het Nederlandse kabinet op het hervormingsbeleid van Griekenland? Ook het IMF heeft immers geld uitgeleend aan Griekenland.

Ook geeft het kabinet aan dat flexibilisering op de arbeidsmarkt voor ontwikkelde landen op korte termijn de economie zullen stimuleren. De leden van de fractie van het CDA vragen op welke concrete manier het Nederlandse kabinet in gaat zetten op de flexibilisering van de arbeidsmarkt en wanneer die voorstellen kunnen worden verwacht?

IMF governance en beleid

In oktober is er ook gesproken over de ratificatie van quotaherziening. De VS had tot het eind van 2014 de tijd gekregen om dit goed te keuren. Tot nog toe is er echter nog niet geratificeerd. De leden van de CDA-fractie vragen hoe het Nederlandse kabinet hier tegenover staat. Wat gaat Nederland doen om er alsnog voor te zorgen dat de VS hun belofte nakomen? In de brief wordt ook aangegeven dat mocht de ratificatie uitblijven het IMF alternatieve opties op tafel zal leggen om de governance te versterken. De leden van de CDA-fractie vragen of er al zicht is op deze opties en voor welke opties het kabinet een voorkeur uitspreekt?

Overig

In maart werd bekend dat Nederland naast een aantal andere Westerse landen zich aansluit bij de AIIB (Asian Infrastructure Investment Bank). De VS heeft zich kritisch uitgelaten over deze nieuwe bank en vraagt zich af er bij deze bank wel de juiste normen worden gehanteerd. De leden van de CDA-fractie kijken positief tegen het oprichten van deze bank aan en vragen het kabinet of het oprichten van de bank kan worden gezien als een tegenreactie op het weigeren van de VS om de governance van het IMF te ratificeren? Wat is het oordeel van het kabinet op de kritiek van de VS? Daarnaast vragen deze leden wat de toegevoegde waarde voor Nederland is om deel te nemen aan deze nieuwe bank?
Ondertussen wordt er ook gespeculeerd over een nieuwe Wereldbank die wordt opgezet door de BRICS-landen. De leden van de CDA-fractie vragen wat het standpunt van het Nederlandse kabinet is mocht er daadwerkelijk sprake zijn van deze nieuwe bank? Acht het kabinet het mogelijk dat Nederland hieraan deelneemt?
De leden van de CDA-fractie vragen in het algemeen wat de insteek van het Nederlandse kabinet zal zijn op de komende IMFC-meeting zal zijn?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van het verslag jaarvergadering van het IMF van 10 en 11 oktober 2014, de agenda voor de voorjaarsvergadering IMF van 17 en 18 april 2015 en de informatie over de toetreding tot de Asian Infrastructure Investment Bank als prospective founding member.

Naar aanleiding van de genoemde punten brengen de leden van de PVV-fractie het volgende naar voren.

Allereerst merken de leden van de PVV-fractie op dat Nederland als prospective founding member voornemens is toe te treden tot de Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB). Hiermee krijgt Nederland directe invloed op de vormgeving van het beleid van de AIIB. De leden van de PVV-fractie willen hierbij weten welke bevoegdheden Nederland precies krijgt. Waarom wil Nederland toetreden tot de AIIB en wat zijn de verwachtingen van het kabinet ten aanzien van deze toetreding? Welke landen nemen hier precies aan deel?

Voorts stellen de leden van de PVV-fractie vast dat er naar aanleiding van de onderhandelingen over de Articles of Agreement van de AIIB besloten zal worden of Nederland definitief toetreedt tot de nieuwe investeringsbank. De leden van de PVV-fractie willen graag weten op basis van welke criteria besloten zal worden of Nederland toe mag treden.
Tevens merken de leden van de PVV-fractie op dat Nederland zich tijdens deze onderhandelingen mede zal inzetten voor een complementair stelsel van Internationale Financiële Instellingen in Azië waarin de AIIB samenwerkt met instellingen als de Aziatische Ontwikkelingsbank en Wereldbank. De leden van de PVV-fractie willen weten om wat voor soort samenwerking het hier zal gaan.

Verder merken de leden van de PVV-fractie op dat het kabinet aangeeft dat een goede economische ontwikkeling van de Aziatische regio voordelen oplevert voor de Europese en Nederlandse economie. De leden van de PVV-fractie willen weten in hoeverre het investeren in infrastructuurprojecten een bijdrage zal leveren aan voordelen voor de Nederlandse economie en wat deze voordelen precies zullen zijn.

Daarnaast stellen de leden van de PVV-fractie vast dat deelname aan de AIIB een kapitaalstorting en garantiekapitaal vereist. Op dit moment is een eventuele Nederlandse bijdrage echter onduidelijk. De leden van de PVV-fractie willen weten wanneer bekend zal worden gemaakt hoe hoog deze bijdrage zal zijn. Wat zal de inzet van Nederland hierbij zijn en welke bijdrage acht Nederland maximaal toelaatbaar?
Tevens merken de leden van de PVV-fractie op dat deelname aan de AIIB door een kapitaalstorting geen effect heeft op het EMU-saldo maar wel meetelt in de EMU-schuld. De leden van de PVV-fractie willen weten wat de inzet van Nederland hierbij zal zijn en welke stijging van de EMU-schuld maximaal toelaatbaar.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het verslag van de najaarsvergadering, de agenda voor de voorjaarsvergaderingen en de brief van de Minister met betrekking tot Nederlandse betrokkenheid bij de Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) Deze leden hebben nog enkele vragen.

De directe invloed van Nederland op de vormgeving van het beleid van de AIIB schept kansen. De export van Nederland naar China groeit elk jaar substantieel. In 2013 bedroeg de Nederlandse export naar China 7,7 miljard en in 2014 7,9 miljard. Om dit te bevorderen en deze stijgende lijn vast te houden, zijn het onderhouden, maar vooral het uitbreiden van contacten met Azië van groot belang. De betrokkenheid bij de AIIB kan hier mede aan bijdragen. De aan het woord zijnde leden vinden het van belang dat naleving van internationale standaarden en normen een grote rol spelen bij de besprekingen.

De leden van de D66-fractie vinden het zeer waardevol dat Nederland inspraak heeft in de onderhandelingen over de opzet van de AIIB. Nauwe betrokkenheid bij de Articles of Agreement van de AIIB achten deze leden van grote waarde. Kan het kabinet nader verklaren welke onderwerpen zij zal prioriteren bij onderhandelingen over de Articles of Agreement? Deze leden zouden graag meer informatie krijgen met betrekking tot de insteek van het kabinet bij onderhandelingen over de opzet van de bank, de stemverhoudingen, de transparantie van de bank en de gevolgen van het niet naleven van internationale standaarden. Hoe zullen de verhoudingen in zeggenschap vormgegeven worden met betrekking tot de opzet van de bank tussen de deelnemende lidstaten? Kan de Minister toelichten hoe de invloed van kleine deelnemende lidstaten geborgd kan worden?

De leden van de D66-fractie constateren dat de aanbevelingen van de najaarsvergadering zich onder meer richtten op de stabilisering van de financiële situatie. Deze leden vinden dat het vermijden van financiële risico's een grote rol moet blijven spelen. Hoe kan Nederland verder bijdragen aan gedegen aandacht op internationaal niveau voor de risico's die kunnen leiden tot financiële instabiliteit? Er zijn grote stappen gezet, maar deze leden horen graag of, en zo ja welke, opvolging het kabinet verder nog zal geven aan de aanbevelingen ten aanzien van de financiële stabiliteit?

Vragen en opmerkingen van de heer Van Vliet

Over het verslag van de jaarvergadering van het International Monetary and Financial Committee (IMFC) van 10 en 11 oktober 2014 heeft de heer Van Vliet de volgende vragen.

Hoe verloopt de samenwerking met de Belgen in de nieuwe kiesgroep? Zijn er knelpunten?

In de IMFC statement wordt gesteld dat Nederland en België samen 1 zetel hebben ingeleverd en dat deze landen daarmee de helft van de inspanning leveren die geavanceerde Europese economieën hadden toegezegd. Kunt u al aangeven welke andere Europese landen een vergelijkbaar offer gaan brengen als Nederland en België? Op welke wijze worden Nederland en België gecompenseerd door andere «geavanceerde Europese economieën» die geen zetel hoeven in te leveren?

Het voorzitterschap van de kiesgroep Nederland – België rouleert op gelijkwaardige basis. Nederland is echter 60% groter dan België, zowel voor wat betreft het aantal inwoners als voor wat betreft de omvang van de economie. Wat is de reden om dit verschil in omvang niet tot uitdrukking te laten komen in de termijnen van het voorzitterschap van de kiesgroep? Kunt u in dit verband tevens uitleggen waarom het verschil in omvang tussen Nederland en België nauwelijks tot uitdrukking komt in de aantallen SDR's en in de stemverhouding?

Over het agendapunt Informatie over toetreding tot de Asian Infrastructure Investment Bank als prospective founding member heeft de heer van Vliet de volgende vragen.

Kunt u een orde van grootte aangeven van het bedrag wat Nederland voornemens is te investeren in de AIIB?

Kunt u een orde van grootte aangeven van de gewenste of beoogde omvang van het aandeel van Nederland in de nieuw op te richten AIIB?

Welke andere EU landen hebben concrete belangstelling om *prospective founding member* te worden van de AIIB?

Wordt de AIIB een instelling die geheel in handen is van overheden of zijn er ook andere investeerders? Is een beursnotering van de AIIB een optie die op tafel ligt?

Indien de bank geheel in handen komt van overheden, dan heeft de beoogde investering naar de mening van de heer Van Vliet wel het karakter van ontwikkelingssamenwerking. Immers, Nederland heeft expertise waar Aziatische partners profijt van kunnen hebben terwijl er andersom geen Chinese investeringen plaatsvinden in, bijvoorbeeld, de EIB. Mocht de AIIB ooit in financiële problemen komen dan moet Nederland afboeken op de waarde van het bezit. Kan ik er vanuit gaan dat deze eventuele afboeking ten laste zal komen van de begroting voor ontwikkelingssamenwerking?

II Reactie van de Minister

Inleiding

Ten behoeve van het schriftelijk overleg omtrent de voorjaarsvergadering van het IMF zend ik u de beantwoording van de schriftelijke vragen omtrent het IMF. De vragen met betrekking tot de Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB), en de relatie van de AIIB tot het IMF, zal ik binnen een termijn van een maand beantwoorden mede namens de ministers van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en Buitenlandse Zaken.

Economische situatie

Op de vergadering van het IMF zal gesproken worden over de economische situatie. Het IMF geeft aan dat monetair beleid moet bijdragen aan het herstel van de economie maar tegelijkertijd gewaakt moet worden dat de financiële stabiliteit gewaarborgd blijft. Kan de Minister aangeven aan welke maatregelen het IMF concreet denkt en naar welk monetair beleid specifiek verwezen wordt? Ziet het IMF risico's rond het door de ECB aangegane beleid van quantative easing?

Het IMF benadrukt net als afgelopen najaar het belang van een effectieve communicatiestrategie over de afbouw van het accomoderende beleid in de VS. Dit belang is verder toegenomen door de groeiende rol van retail beleggers, de opkomst van indextrackers en het veelvuldig gebruik van automatische handelsplatformen. Nieuwe marktinformatie kan hierdoor sneller dan verwacht tot forse prijsveranderingen van financiële activa en mogelijke onrust op financiële markten leiden indien veel beleggers van positie willen veranderen.

Ook adviseert het IMF opkomende economieën waar sprake is van veel schulden in dollars en/of een forse kredietgroei tijdig macro-prudentiële maatregelen te nemen en versterkt toezicht op kwetsbare sectoren te introduceren. Naar aanleiding van de groeiende rol van beleggingsfondsen als verschaffers van krediet en de systeemrisicos die hieruit kunnen voortvloeien bepleit het IMF versterkt toezicht op deze sector.

Het IMF heeft zich in het verleden positief uitgelaten over een mogelijk quantitative easing in de Eurozone. Nu het *public sector purchase programme* (PSPP) van de ECB een realiteit is geworden, richt het IMF zich primair op de noodzaak tot extra maatregelen om het PSPP zo effectief mogelijk te laten zijn. Hierbij kan gedacht worden aan het effectief herstructureren en afschrijven van probleemleningen in het eurogebied om zo het monetaire transmissiekanaal te verbeteren en kredietgroei in de reële economie te stimuleren.

Het IMF staat tot nu toe maar beperkt stil bij de risicos rond quantitative easing in de Eurozone, zoals het gevaar op bubbelvorming op financiële deelmarkten en het risico dat overheden door de goedkope financiering de teugels laten vieren t.a.v. het houdbaar maken van publieke schulden en het doorvoeren van structurele hervormingen. Tijdens de voorjaarsvergadering zal ik hier dan ook aandacht voor vragen en het belang van structurele hervormingen blijven benadrukken.

Hoe kijkt de Minister aan tegen het IMF wanneer het zegt dat landen meer moeten doen om «hun potentiële groei» te verbeteren? Aan welke maatregelen wordt dan gedacht? Het IMF voorziet een lagere groei van de wereldhandel, onder meer omdat er in het verleden exceptionele uitvindingen zijn gedaan, die nu misschien niet meer ontstaan. Hoe kijkt de Minister hier tegenaan?

Het IMF heeft op het terrein van potentiële groei een gedegen analyse opgesteld. Ik ben positief over de extra aandacht die het IMF deze voorjaarsvergadering heeft voor de noodzaak van verhoging van de potentële groei. Potentiële groei vormt uiteindelijk de basis voor onze welvaartsontwikkeling en te lage groei bemoeilijkt het afbouwen van schulden.

De potentiële groei nam volgens het IMF al voor de crisis af als gevolg van vergrijzing en het afnemen van de exceptionele mate waarin innovaties in informatie en communicatie technologie (ICT) bijdroegen aan potentiële groei. De manier waarop de potentiële groei kan worden verhoogd verschilt volgens het IMF per land. Het IMF presenteert een generiek tableau aan maatregelen om de potentiële groei te verhogen waar ik mij grotendeels in kan vinden. Het betreft o.a. het stimuleren van de arbeidsparticipatie via betere vormgeving van belastingen en publieke uitgaven, het openen van productmarkten via structurele hervormingen en ondersteunend beleid voor *research & development*. Het IMF veronderstelt veiligheidshalve in zijn berekeningen voor de toekomst dat er geen verhoging van de groei meer komt dankzij grote exceptionele uitvindingen, maar het IMF wijst er ook op dat juist in veel Europese landen de productiviteitsgroei nog kan worden verhoogd door meer intensief gebruik te maken van ICT. Hier zitten m.i. dus nog voldoende mogelijkheden voor verhoging van de potentiële groei.
Tot slot bepleit het IMF op basis van het trage herstel van bedrijfsinvesteringen na de crisis extra publieke investeringen en extra vraagsteun via begrotingsbeleid. Flexibel begrotingsbeleid en extra publieke investeringen in landen met een bewezen noodzaak kunnen mijns inziens een bijdrage leveren aan vraagherstel mits de schuldhoudbaarheid niet in

gevaar wordt gebracht, voor de Eurozone onder meer door binnen de regels van het stabiliteits- en groei pact (SGP) als anker van stabiliteit te blijven. Binnen het SGP bestaat ook de ruimte om rekening te houden met de economische situatie. Naast publieke investeringen is het vooral van belang extra private investeringen te genereren om de potentiële groei te verhogen. Het Europese investeringsplan voorziet in de maatregelen die vooral extra private investeringen moeten uitlokken, onder meer door de oprichting van het European Fund voor Strategic Investments (EFSI).[1]

In het verslag van de jaarvergadering van 10 en 11 oktober 2014 lezen de leden dat het IMF beleidsmakers aanspoort om voldoende aandacht te hebben voor risico's van financiële stabiliteit als het gaat om schaduwbankieren. Gezien Nederland een grote schaduwbancaire sector kent, kan de Minister aangeven of en hoe hij uitvoering heeft gegeven aan het advies van het IMF?

De leden van de D66-fractie constateren dat de aanbevelingen van de najaarsvergadering zich onder meer richtten op de stabilisering van de financiële situatie. Deze leden vinden dat het vermijden van financiële risico's een grote rol moet blijven spelen. Hoe kan Nederland verder bijdragen aan gedegen aandacht op internationaal niveau voor de risico's die kunnen leiden tot financiële instabiliteit? Er zijn grote stappen gezet, maar deze leden horen graag of, en zo ja welke, opvolging het kabinet verder nog zal geven aan de aanbevelingen ten aanzien van de financiële stabiliteit?

De leden van de fracties van de SP en D66 vragen naar de Nederlandse inzet ten aanzien van de aanbevelingen van het IMF met betrekking tot financiële stabiliteit en schaduwbankieren. Nederland neemt actief deel aan verschillende internationale fora die een rol spelen bij het hoeden van de financiële stabiliteit. Daarnaast heeft de Financial Stability Board (FSB) in haar recente *peer review* uit november 2014 geconcludeerd dat Nederland zich internationaal in de voorhoede bevindt op het gebied van macroprudentieel beleid. De ambitie van het kabinet is om ook in de toekomst een dergelijke positie te behouden.

De aanbevelingen van het IMF ten aanzien van schaduwbankieren vloeiden voort uit het Global Financial Stability Report van oktober 2014 waarin het IMF de risico's en omvang van het schaduwbankwezen in verschillende regio's inventariseert. Het IMF concludeert dat betere datakwaliteit essentieel is om de mogelijke systeem- en stabiliteitsrisico's van schaduwbankieren nader in kaart te brengen. Nederland kan deze aanbeveling onderschrijven. Zo zijn in de aangenomen wijzigingswet Financiële Markten 2015 de wettelijke bevoegdheden van DNB om informatie bij financiële instellingen op te vragen uitgebreid. Dit helpt DNB in de uitoefening van haar macro-prudentiële taak en in de aanlevering van informatie aan bijvoorbeeld de FSB ten aanzien van schaduwbankieren. Goed toezicht begint met goede data, zodat de schaduwbanksector beter in kaart kan worden gebracht en eventuele stabiliteitsrisico's kunnen worden gemonitord. Ook levert Nederland een actieve bijdrage in internationaal verband aan het verbeteren van de kwaliteit en beschikbaarheid van data, bijvoorbeeld in FSB verband. Dit moet leiden tot een nog scherpere analyse van het schaduwbankgehalte van niet-bancaire instellingen en de mogelijke stabiliteitsrisico's.

[1] Kamerstuk 21 501-07 1202, 26 november 2014. Kabinetsreactie op Investeringsplan voor Europa.

Daarnaast vindt het IMF dat ten aanzien van schaduwbankieren gekomen moet worden tot een betere integratie van microprudentiële regelgeving en macroprudentieel toezicht. Ook dit is een aanbeveling die Nederland kan onderschrijven, al moet hier wel gesignaleerd worden dat dit tijd kost. In FSB-verband zijn er aanbevelingen gedaan over verder beleid voor het schaduwbankwezen, om zo te komen tot bestendige marktfinanciering. Daarbij speelt de regulering van effectenfinancieringstransacties en geldmarktenfondsen een hoofdrol. In de Europese Unie zijn op beide punten voorstellen gepubliceerd door de Europese Commissie die nu voorwerp zijn van verdere onderhandelingen. Nederland heeft zich positief uitgesproken over deze voorstellen. Naast deze voorstellen is er reeds uitgebreide wetgeving tot stand gekomen welke raakt aan marktfinanciering en schaduwbankieren, zoals de regulering van derivaten (EMIR) en alternatieve beleggingsfondsen en de beheerders daarvan (AIFMD). Ook heeft de FSB aangekondigd te kijken naar de risico's van marktliquiditeit en de rol van vermogensbeheer.[2] Op internationaal, Europees en nationaal vlak is er daarmee veel aandacht voor de risico's van schaduwbankieren voor de financiële stabiliteit.

In het verslag zegt de Minister dat de bewering dat structurele hervormingen op de korte termijn de groei zouden schaden, een mythe is, zo lezen de leden. Waarop is deze uitspraak gebaseerd? Kan de Minister tevens aangeven welke hervormingen uit deze kabinetsperiode een positief effect hebben gehad op de vraag- en aanbodzijde van de economie?

Structurele hervormingen faciliteren herallocatie van de productiefactoren arbeid en kapitaal naar meer productieve bestemmingen en kunnen het vertrouwen in de toekomst verbeteren. Op die manier kunnen hervormingen reeds op korte termijn bijdragen aan hogere groei. Een voorbeeld is het verbeteren van het investeringsklimaat voor bedrijven door het verminderen van administratieve lasten: een dergelijke hervorming schaadt de groei niet, maar kan juist al op korte termijn tot extra investeringen en daarmee groei leiden. Voormalige programmalanden die daadkrachtig hervormden zoals Ierland, Spanje en Portugal groeiden in 2014 reeds harder dan het Eurozone gemiddelde en zetten voor 2015 deze trend door. Ook Nederland heeft de afgelopen jaren omvangrijke hervormingen doorgevoerd op terreinen zoals de woningmarkt, de arbeidsmarkt, de pensioenen en in de financiële sector. Hiermee zijn belangrijke stappen gezet om Nederland sterker uit de crisis te laten komen. Deze hervormingen kunnen in algemene zin positieve vertrouwenseffecten genereren, waardoor dit positief effect heeft op zowel de vraag als het aanbod. De strategie van gezonde overheidsfinanciën in combinatie met structurele hervormingen lijkt dan ook aan te slaan. Om structureel hogere groeicijfers te laten zien, zijn echter verdere hervormingen nodig, zo stelt ook het IMF. Ik zal hier dan ook aandacht voor blijven vragen tijdens de voorjaarsvergadering.

Ten opzichte van de laatste jaarvergadering van het IMFC op 10 en 11 oktober zijn de zaken in de wereld gewijzigd. Tijdens deze laatste vergadering werd al gewaarschuwd voor de lagere economische groei. De leden van de CDA-fractie vragen wat de visie van het kabinet nu is op de economische groei nu de situaties in Oekraïne en het Midden-Oosten nog steeds onzeker zijn. Wat zijn de (verwachte) effecten van deze beide regio's op de wereldeconomie?

---

[2] http://www.financialstabilityboard.org/2015/03/fsb-plenary-meets-in-frankfurt-germany/

Geopolitieke risicos in de genoemde regios zijn nog steeds actueel. Escalatie van conflicten kan leiden tot plotselinge prijsstijgingen voor grondstoffen en internationale goederen en financiële stromen verstoren, mogelijk ook via een intensivering van sancties. In zijn algemeenheid bestaat de mogelijkheid dat door escalatie het vertrouwen in de wereldeconomie wordt geschaad en dat beleggers risico-averser zullen worden.

Tegelijkertijd laat de diepgaande analyse van spillovers van het IMF zien dat de effecten van genoemde crises voor de wereldeconomie en voor de Eurozone gering zijn, en zich voornamelijk beperken tot regionale spillovers.[3] Een belangrijke verklaring hiervoor is dat de betreffende economieën maar een klein deel van de wereldeconomie uitmaken en doorgaans een relatief geïsoleerde financiële sector hebben. In de zomer zal het IMF via het spillover report een update verschaffen over de mogelijke gevolgen van de conflicten op de wereldeconomie.

Ook geeft het kabinet aan dat flexibilisering op de arbeidsmarkt voor ontwikkelde landen op korte termijn de economie zullen stimuleren. De leden van de fractie van het CDA vragen op welke concrete manier het Nederlandse kabinet in gaat zetten op de flexibilisering van de arbeidsmarkt en wanneer die voorstellen kunnen worden verwacht?

Met de Wet werk en zekerheid (Wwz) heeft het kabinet ingezet op een structurele verbetering van de arbeidsmarkt en de sociale zekerheid. De Wwz bevat maatregelen om de balans tussen de bescherming van flexibele en vaste contracten te herstellen. Vanwege het belang van het behoud van voldoende flexibiliteit is er daarom bewust voor gekozen om het pallet aan flexibele arbeidsvormen niet te beperken. Wel zijn maatregelen genomen om constructies aan te pakken waar sprake is van het structureel en langdurig inzetten van werknemers op basis van een flexibel contract. Duurzame arbeidsrelaties zorgen immers voor continuïteit van het bedrijf, bevorderen innovatie en voorkomen afwenteling van sociale risico's op de maatschappij door werkgevers. De inkomensbescherming via de WW zorgt ervoor dat mensen na ontslag de ruimte hebben om nieuw werk te vinden dat goed bij hen past en waarin zij dus het meest productief zijn. De genoemde positieve effecten van duurzame arbeidsrelaties en inkomensbescherming zijn echter wel afhankelijk van een goede vormgeving. Een te rigide ontslagbescherming kan er toe leiden dat werknemers te weinig investeren in hun inzetbaarheid of dat zij de stap naar een andere werkgever niet durven te maken uit angst hun opgebouwde rechten te verliezen. Een te knellend ontslagrecht kan er ook toe leiden dat werkgevers onvoldoende in staat zijn om mee te bewegen met de economie en daarom minder banen creëren of uitwijken naar flexibele contracten. Een te weinig activerende inkomensbescherming via de WW vermindert de stimulans om actief op zoek te gaan naar nieuw werk.

In de Wwz is daarom ook onder andere geregeld dat het ontslagrecht eenvoudiger, sneller, eerlijker en minder kostbaar wordt voor werkgevers. Vanaf 1 juli 2015 komt er 1 vaste ontslagroute: bedrijfseconomisch ontslag en ontslag door langdurige arbeidsongeschiktheid gaan via het UWV en ontslag om andere redenen gaat via de kantonrechter. Daarbij hebben alle werknemers vanaf 1 juli 2015 onder bepaalde voorwaarden recht op een gemaximeerde transitievergoeding, die afhankelijk is van de duur van een dienstverband. Ook wordt vanaf 1 januari 2016 de maximale duur van de WW stapsgewijs teruggebracht. Gestimuleerd wordt dat werknemers die hun baan verliezen zo snel mogelijk van werk naar werk worden begeleid.

---

[3] IMF multilateral policy issues report: 2014 Spillover report

Hierdoor zijn deze werknemers zo kort mogelijk werkloos. Het kabinet zal de gevolgen van de Wwz nauwkeurig monitoren.

De leden van de CDA-fractie vragen in het algemeen wat de insteek van het Nederlandse kabinet zal zijn op de komende IMFC-meeting?

De ministers van Financiën van het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden zijn lid van het IMFC op een jaarlijks roterende basis. Dit jaar vertegenwoordigt mijn Belgische collega Johan Van Overtveldt onze kiesgroep in de plenaire bijeenkomst van het IMFC. Ik zal daarnaast in mijn functie als voorzitter van de Eurogroep deelnemen aan het IMFC ontbijt en de – vertrouwelijke – *Early Warning Exercise*.

Het belangrijkste onderwerp op de agenda is de mondiale financieel-economische situatie. Van Overtveldt en ik zullen tijdens de verschillende IMFC onderdelen benadrukken dat het steeds beter gaat met het eurogebied. Er is inmiddels al weer zes kwartalen op rij groei en de groeiramingen zijn de afgelopen tijd opwaarts bijgesteld. Wij zullen hierbij ook wijzen op een aantal verbeteringen in de institutionele set-up van de Europese muntunie die de muntunie duurzaam hebben versterkt, zoals het versterken van het SGP, wat inmiddels heeft geleid tot een voorspelde daling in de publieke schuldquote voor het eurogebied als geheel vanaf 2016 de afname van onevenwichtigheden en de start van de bankenunie in november 2014, die middels een comprehensive assessment gepaard is gegaan met versterking van Europese bankbalansen.

Ook zullen wij aangeven dat de lage olieprijs, het recent geïntroduceerde investeringsplan van Juncker en de lagere koers van de euro het herstel verder zullen versterken waardoor de grote vrees van het IMF voor een nieuwe recessie en/of een negatieve prijsspiraal («deflatie») die men een half jaar geleden had in belangrijke mate achterhaald is. De inflatie is thans o.i. daarbij vooral laag als gevolg van de dalende olieprijs.

Tegelijkertijd zullen we de nadruk leggen op de noodzaak van structurele maatregelen gericht op het verhogen van de potentiële groei en het verder verbeteren van publieke schuldhoudbaarheid. Dit is niet alleen voor het eurogebied belangrijk maar ook daarbuiten. De achterblijvende groei in opkomende economieën als gevolg van lager dan gedacht groeipotentieel drukt bijvoorbeeld op dit moment het mondiale groeiherstel. Versterking, verdieping en diversificatie van de economische structuur van deze landen is van belang om het groeipotentieel te verbeteren. In onze nadruk op structurele hervormingen in den brede voelen we ons gesterkt door recente uitlatingen van Managing Director Lagarde, die aangeeft dat structurele hervormingen vooralsnog achter zijn gebleven bij budgettaire en monetaire maatregelen om de vraag aan te jagen. [4]

Accommoderend monetair beleid biedt in theorie mogelijkheden om versneld schulden af te bouwen en met rugdekking economieën te hervormen maar gewaakt moet worden dat de lage rentes gebruikt worden om schulden verder op te bouwen en de noodzakelijke maatregelen op de lange baan te schuiven. Tegelijkertijd zijn door het ruime monetaire beleid risico's voor financiële stabiliteit toegenomen. Door de lage rentes en ruime liquiditeit, en de daarmee gepaard gaande «search for yield», kunnen zeepbellen ontstaan. Toezicht en macro-prudentieel beleid zijn van belang om de risico's te beperken wanneer de rentes door normalisering van het beleid stijgen

[4] Lagarde, speech bij Atlantic council op 9 april 2015

Op het gebied van IMF beleid zal het IMFC met name spreken over de gebrekkige voortgang op het gebied van quota en governance. Zoals ook hieronder wordt geschetst, wil het kabinet constructief bijdragen aan de huidige discussie over de interim- opties voor het versterken van de governance van het IMF, nu de ratificatie van het 2010 pakket door de VS uitblijft.

IMF beleid

Al enkele jaren speelt de noodzakelijke 14e quotaherziening van het IMF. Voor de houdbaarheid van instituties als het IMF vinden de leden van de VVD-fractie het van belang dat rekening wordt gehouden met de huidige economische verhoudingen. Deze leden zijn voorstander van deze quotaherziening en betreuren de overbodige vertraging die de implementatie van de herziening nu al heeft opgelopen vanwege verzet in het Amerikaanse Congres. Wat gaat het IMF doen als de VS ook de komende tijd nog altijd nalaat om de hervormingen te ratificeren? In het debat in de aanloop naar de vorige IMF-vergadering werd gesproken om opties in kaart te brengen om buiten de VS om alsnog tot ratificatie te komen. Wanneer verwacht de Minister die lijst met opties? Hoelang gaat dat in kaart brengen duren? Wanneer verwacht de Minister dat er vervolgens op zijn vroegst over besloten kan worden en mogelijk tot ratificatie overgegaan kan worden?

Als optie noemt de Minister het ad-hoc verhogen van de quota's van bepaalde kiesgroepen. Aan welke kiesgroepen wordt dan gedacht? Waarom hoeft het Congres met zo'n ad-hoc verhoging niet in te stemmen? Als het IMF ad-hoc de invloed van kiesgroepen kan wijzigen, waarom wordt er dan überhaupt aan brede quotaherziening gedaan? Hoe is gewaarborgd dat er geen situatie kan bestaan waarbij tegen de wil van een land de quota van een bepaalde kiesgroep wordt aangepast, met andere woorden zijn er mogelijkheden tot verzet en zo ja, welke?

De Minister stelt dat de volgende quotaherziening voorlopig uitgesteld wordt. Kan de Minister al aangegeven welke veranderingen op de agenda zouden komen om in deze vijftiende herziening te regelen?

In 2010 is afgesproken het bestuur binnen het IMF te moderniseren en de stemgewichten evenwichtiger te verdelen. Tot op het heden heeft het Amerikaanse congres deze wijziging tot niet geratificeerd, waardoor deze nog niet in werking is getreden. Waarom heeft het Amerikaanse congres deze wijzigingen nog niet geratificeerd? Kan de Minister een inschatting geven op welke termijn wel tot ratificatie overgegaan kan worden?

Op dit moment worden interim- opties in kaart gebracht om de quota en governance van het IMF te versterken zolang ratificatie uitblijft. In hoeverre is voor deze interim- opties medewerking van de Verenigde Staten nodig? Denkt de Minister dat de Verenigde Staten hun medewerking zullen verlenen zolang het congres de wijzigingen in governance nog niet heeft geratificeerd? Welke landen hebben behalve de Verenigde Staten deze wijzigingen nog meer niet geratificeerd?

In oktober is er ook gesproken over de ratificatie van quotaherziening. De VS had tot het eind van 2014 de tijd gekregen om dit goed te keuren. Tot nog toe is er echter nog niet geratificeerd. De leden van de CDA-fractie vragen hoe het Nederlandse kabinet hier tegenover staat. Wat gaat Nederland doen om er alsnog voor te zorgen dat de VS hun belofte nakomen? In de brief wordt ook aangegeven dat mocht de ratificatie uitblijven het IMF alternatieve opties op tafel zal leggen om de governance te versterken. De leden van de CDA-fractie vragen of er al zicht is op deze opties en voor welke opties het kabinet een voorkeur uitspreekt?

Er zijn door verschillende fracties vragen gesteld over de voortgang van de implementatie van het 2010 pakket, waaronder de 14e quotaherziening. Het pakket uit 2010 is nog niet in werking getreden omdat het Amerikaans Congres de maatregelen nog niet heeft geratificeerd. Op dit moment kan er geen inschatting worden gegeven wanneer het Congres wel tot ratificatie over zal gaan. Overigens is de VS niet het enige land dat nog niet geratificeerd heeft; ook Syrië, de Verenigde Arabische Emiraten, Libanon, Bahrain, Kaapverdië, Guatemala, Ecuador, Eritrea, Mauritanië, Madagaskar, Somalië, Soedan, Kirgizië, Rwanda, Costa Rica, Bosnië & Herzegovina, Mongolië, Micronesië, St. Kitts, Grenada, Bolivia, Venezuela, en Tuvalu hebben de wijzigingen nog niet geratificeerd. Deelname van de VS is echter noodzakelijk om de vereiste 85% meerderheid te behalen.

Door veel IMF-leden, en ook Nederland, wordt continu benadrukt dat implementatie van de 2010 quota en governance maatregelen de hoogste prioriteit blijft hebben en wordt de VS voortdurend opgeroepen om spoedig het 2010 pakket te ratificeren. Dit is niet alleen belangrijk vanwege de verschuiving van stemverhoudingen die dit bewerkstelligt, maar ook vanwege de verdubbeling van quotamiddelen die hiermee gepaard gaat. Hierdoor is het IMF niet meer afhankelijk van tijdelijke middelen. De verdubbeling van de totale quotamiddelen, betekent dat het Nederlandse quotum zal worden verhoogd van SDR 5,1624 miljard naar SDR 8,7365 miljard. Dit komt overeen met een quota-verschuiving van 2,16% naar 1,83%. U bent hierover geïnformeerd middels Kamerbrief 26 234, nr. 110 (vergaderjaar 2010–2011).

Het IMFC en de G20 hebben het IMF opgeroepen om dit jaar interim-opties uit te werken, aangezien de ratificatie van het 2010 pakket door de VS uitblijft. In februari heeft de Raad van Gouverneurs een resolutie aangenomen waarin de Raad van Bewindvoerders wordt opgeroepen om z.s.m. de discussie over interim- opties af te ronden zodat de Gouverneurs uiterlijk 30 juni 2015 hierover een besluit kunnen nemen. Er liggen momenteel verschillende interim- opties op tafel, maar de discussies zijn nog vrij algemeen van aard en veel details moeten nog worden uitgewerkt. Zoals ik ook in de geannoteerde agenda heb aangegeven, is het doel om aan te sluiten bij het 2010 pakket, waarbij een interim- optie als het ware een aanbetaling op dit pakket dient te zijn, en geen vervanging. Het doel is en blijft om het volledige hervormingspakket uit 2010 te implementeren.

De meest realistische interim- stap, die in het verleden ook al is toegepast, is een ad hoc quotaverhoging, waarbij landen, die als gevolg van het uitblijven van de 14de herziening ondervertegenwoordigd zijn, hun quota aandeel kunnen verhogen. Dit heeft als resultaat dat de quota aandelen van landen die niet van de verhoging profiteren er relatief gezien op achteruit gaan, waardoor de stemverhoudingen verschuiven in de richting van het 2010 pakket. Vragen die bij deze optie spelen, zijn hoeveel landen van een ad hoc verhoging gebruik zouden mogen maken – een selectie van de meest ondervertegenwoordigde landen of alle ondervertegen-

woordigde landen –, hoe groot de ad hoc verhoging moet zijn, en of bepaalde groepen landen die niet profiteren beschermd moeten worden, zodat hun aandeel relatief gezien niet te hard achteruit gaat.

Voor een ad hoc verhoging is een 85% meerderheid in de Raad van Gouverneurs nodig, waaronder de gouverneur van de VS. Dit betekent dat de overgrote meerderheid van de leden akkoord moet gaan en dat zonder hun instemming de quota aandelen niet kunnen worden aangepast. Daarnaast zal de interim- stap, zoals ik hierboven heb aangegeven, een aanbetaling zijn op het 2010 pakket. Het is de bedoeling dat landen richting hun quota aandelen bewegen die in 2010 zijn afgesproken. Het Congres van de VS hoeft met een ad hoc verhoging niet in te stemmen, tenzij de VS zelf een quota verhoging zou krijgen en zou willen doorvoeren. Dat ligt echter niet in de rede, omdat de VS niet ondervertegenwoordigd is.

De verdubbeling van quotamiddelen, die is afgesproken bij de brede 14de quotaherziening, is van belang om de tijdelijke middelen van het IMF – de NAB (New Arrangements to Borrow) en bilaterale leningen – af te bouwen. Bij een ad hoc verhoging zullen de quota middelen van het IMF maar beperkt toenemen, doordat slechts een deel van de leden zijn quota aandeel ziet stijgen. Een brede quotaherziening heeft dan ook als groot voordeel t.o.v. een ad hoc verhoging dat een verschuiving van stemgewichten gekoppeld wordt met een toename van de quota middelen van het IMF.

Ik kan niet vooruitlopen op de bereidheid van de VS en de grote opkomende economieën – die het sterkst ondervertegenwoordigd zijn – om mee te werken aan de verschillende opties, maar vind het van belang dat alle leden van het IMF de interim- opties een serieuze kans geven om op korte termijn vooruitgang te boeken in versterking van het bestuur van het IMF. Daarom straalt Nederland samen met de andere Europese landen uit dat we ervoor open staan om verschillende interim- opties in overweging te nemen en zo constructief bij te dragen aan de discussie. De Raad van Gouverneurs heeft in februari besloten om de deadline voor afronding van de 15de herziening op het eind van dit jaar te zetten. Deze discussie is nog niet begonnen. Ik kan daarom niet vooruitlopen op de agenda van de 15de quotaherziening.

Hoe verloopt de samenwerking met de Belgen in de nieuwe kiesgroep? Zijn er knelpunten? Het voorzitterschap van de kiesgroep Nederland – België rouleert op gelijkwaardige basis. Nederland is echter 60% groter dan België, zowel voor wat betreft het aantal inwoners als voor wat betreft de omvang van de economie. Wat is de reden om dit verschil in omvang niet tot uitdrukking te laten komen in de termijnen van het voorzitterschap van de kiesgroep? Kunt u in dit verband tevens uitleggen waarom het verschil in omvang tussen Nederland en België nauwelijks tot uitdrukking komt in aantallen SDR's en in de stemverhouding? In de IMFC statement wordt gesteld dat Nederland en België samen 1 zetel hebben ingeleverd en dat deze landen daarmee de helft van de inspanning leveren die geavanceerde Europese economieën hadden toegezegd. Kunt u al aangeven welke andere Europese landen een vergelijkbaar offer gaan brengen als Nederland en België? Op welke wijze worden Nederland en België gecompenseerd door andere «geavanceerde Europese economieën» die geen zetel hoeven in te leveren?

De samenwerking met België verloopt zeer goed, zowel op ons kiesgroepkantoor als tussen de hoofdsteden. Er zijn dan ook geen knelpunten. Nederland en België hebben voorafgaand aan de fusie duidelijke afspraken gemaakt over de samenwerking, waaronder de roulatie van het voorzitterschap van de kiesgroep. Er is voor een gelijkwaardige basis gekozen aangezien het stemaandeel van Nederland in het IMF niet fors afwijkt van het stemaandeel van België. Nederland heeft een stemaandeel van 2,1% in het IMF en België van 1,9%. De stemaandelen zijn gebaseerd op de quotamiddelen (in SDR) die leden inleggen in het IMF. Hoeveel quotamiddelen leden mogen inleggen, wordt periodiek vastgesteld, deels op basis van een vaste formule. In deze formule speelt BBP, zowel uitgedrukt in marktwaarde als in koopkracht, openheid van de economie en de variabiliteit van kapitaalstromen een belangrijke rol. De berekening gaat dan ook niet alleen uit van de omvang van de economie, en staat los van het aantal inwoners.

Nederland en België hebben met de fusie 1 stoel vrijgespeeld in de Raad van Bewindvoerders; het dagelijks bestuur van het IMF. Daarnaast hebben de Scandinavische landen en Zwitserland afspraken gemaakt om bij te dragen aan het inleveren van 2 zetels ten gunste van de vertegenwoordiging van opkomende economieën. Zwitserland is in haar kiesgroep gaan rouleren met Polen waardoor er additioneel 0,5 stoel is vrijgespeeld voor een opkomende Europese economie. De Scandinavische landen zijn in hun kiesgroep gaan rouleren met de Baltische staten waardoor 0,14 stoel is vrijgespeeld voor opkomende economieën. In totaal is daarmee 1,64 stoel vrijgespeeld. Nederland en België behouden hun stemgewicht en hebben door de fusie de op één na grootste kiesgroep van het IMF, na de VS. Een positie die vanzelfsprekend veel voordelen met zich mee brengt. Compensatie voor de fusie door andere ontwikkelde Europese economieën is dan ook niet aan de orde. Wel is het van belang dat de andere ontwikkelde Europese economieën ook een bijdrage leveren aan het vrijspelen van de 2 stoelen in de Raad van Bewindvoerders. Samen met België blijf ik me hier hard voor maken.

De samenstelling van de Special Drawing Rights bij het IMF wordt elke vijf jaar geëvalueerd. Verschillende bronnen in de media geven aan dat er sprake van zal zijn dat de Chinese Yuan aankomende keer meegenomen wordt in de samenstelling van de SDR. Hoe staat de Minister hier tegenover? Kan de Minister aangeven of de huidige economische verhoudingen een andere samenstelling van het mandje rechtvaardigen, bijvoorbeeld door toevoeging van landen als China en India? Wat zijn de voorwaarden om een nieuwe valuta toe te voegen en welk gremium binnen het IMF beslist daarover? Zijn er consequenties van aanpassing van de samenstelling van de SDR en zo ja, wat zijn deze?

Sinds 2000 bestaat de samenstelling van de Special Drawing Rights bij het IMF uit de vier valuta van IMF leden (of monetaire unies) die de grootste exporteurs zijn en die door het IMF als «freely usable» worden beschouwd[5], wat inhoudt dat de valuta breed gebruikt wordt voor internationale betalingen en breed verhandeld wordt. Tijdens de vorige review voldeed China aan de criteria van grootste exporteurs, maar voldeed de renminbi nog niet aan de criteria voor «freely usable» valuta. Hiervoor worden momenteel de volgende indicatoren gehanteerd: de samenstelling van valutareserves, internationale schuldpapieren,

---

[5] Article XXX, f, IMF Articles of Agreement: *A freely usable currency means a member's currency that the Fund determines (i) is, widely used to make payments for international transactions, and (ii) is widely traded in the principal exchange markets.*

internationale bankverplichtingen en de omzet op de spotmarkt voor valuta. Dit voorjaar vindt een eerste discussie plaats over de samenstelling van de Special Drawing Rights in het kader van de 2015 review. Later dit jaar zal de Raad van Bewindvoerders, die hierover beslist, bezien of er wijzigingen in de samenstelling van de Special Drawing Rights worden doorgevoerd en of toevoeging van andere valuta gerechtvaardigd is. Wanneer er valuta aan de samenstelling van de SDR worden toegevoegd, zou dit signaal met name indirect ertoe kunnen leiden dat op termijn meer landen deze valuta als reserve-valuta gaan gebruiken.

Drie Britse wetenschappers schreven op de site van The Lancet Global Health dat Guinee, Sierra Leone en Liberia door jarenlange bezuinigingen nauwelijks in de gezondheidszorg hebben geïnvesteerd. De leden van de SP-fractie zijn van mening dat een dergelijk verband op zijn minst nader onderzocht zou moeten worden, opdat het IMF beleid eventueel herzien en verbeterd kan worden om schadelijke effecten voor de samenleving te voorkomen. Hoe beziet de Minister dit verband? Is de Minister bereid om tijdens de IMF-vergadering te verzoeken om het IMF beleid dat in de jaren voorafgaand aan het uitbreken van de ebola-crisis gevoerd is te evalueren, en een dialoog te openen over welke lessen hieruit getrokken kunnen worden?

De leden van de fractie van de SP hebben gereageerd op het verband dat er mogelijk zou bestaan tussen IMF steun en jarenlange bezuinigingen in de gezondheidszorg in de door ebola getroffen landen Guinee, Sierra Leone en Liberia. In de jaren dat het IMF financiële steun heeft geboden aan deze landen zijn de uitgaven aan gezondheidszorg in percentage van BBP toegenomen, variërend van 0,24 tot 1,7% van BBP[6]. Het IMF vereist daarnaast in zijn programma's dat er voldoende besteed wordt aan een sociaal vangnet; met name in de lage inkomenslanden is dit een bijzonder aandachtspunt. Korten op personeel in de gezondheidszorg was ook geen vereiste in de steun die het IMF de landen heeft geboden. Het IMF heeft daarnaast een positieve bijdrage geleverd aan de beheersing van de ebola epidemie. Het IMF heeft, toen de omvang en de impact van de ebola epidemie bekend werd, binnen een korte termijn 130 miljoen dollar aan nieuwe financiering verstrekt voor het bestrijden van de epidemie en het opvangen van de economische gevolgen in Guinee, Sierra Leone en Liberia. Daarnaast heeft het IMF onlangs een nieuw instrument opgericht – het *Containment Window* – waarmee door middel van schuldverlichting op IMF leningen de komende jaren budgettaire ruimte wordt gecreëerd voor extra investeringen in de gezondheidszorg in landen die getroffen worden door epidemieën. Guinee, Sierra Leone en Liberia hebben reeds gebruik kunnen maken van dit instrument. Gezien de inspanningen van het IMF zie ik op dit moment geen noodzaak om het IMF beleid nader te evalueren. Wel blijf ik mij samen met de Minister voor BHOS inzetten voor goede samenwerking tussen het IMF, de WHO, Wereldbank en de VN, voor een gecoördineerde en effectieve internationale bestrijding van epidemieën.

Kan de Minister de precieze gang van zaken rond een mogelijke wanbetaling van een programmaland aan het IMF aangeven? Hoe reageert het IMF in zo'n geval en wat zijn de procedures? In de geannoteerde agenda worden verschillende programma's genoemd van het IMF voor kwijtschelding aan ontwikkelingslanden met IMF-leningen. Kan de Minister uitsluiten dat derge-

---

[6] Zie: «IMF response to *the Lancet* article on «the International Monetary Fund and the Ebola outbreak»: https://www.imf.org/external/np/vc/2014/122214.htm

lijke kwijtscheldingen voor andere programmalanden zoals Griekenland bedacht zullen worden?

Het IMF heeft procedures opgesteld voor als een lidstaat een betaling mist of een betalingsachterstand heeft[7]. Belangrijke elementen van de strategie van het IMF zijn gericht op het voorkomen van betalingsachterstanden en in vervolg daarop het zoeken van intensieve samenwerking met het betreffende land en de overige crediteuren.

Europese programmalanden kunnen niet in aanmerking komen voor de programma's die het IMF heeft om schuldverlichting te bieden op IMF leningen. Aan het instrument dat in de geannoteerde agenda genoemd wordt voor ontwikkelingslanden zijn strikte criteria verbonden. Het *Post-Catastrophe Debt Relief* fonds is recent uitgebreid met een *Containment Window,* zodat exceptionele steun geboden kan worden aan kwetsbare ontwikkelingslanden getroffen door een ramp of epidemie met grootschalige effecten voor de economie. Alleen landen met een BNI per capita onder de IDA grens voor de armste landen (1.250 dollar in 2015) of kleine landen met een BNI per capita twee maal de IDA grens (2.500 dollar in 2015) komen in aanmerking voor deze exceptionele schuldverlichting. Het IMF maakt geen verlies op de leningen doordat donoren de kosten dragen voor de schuldverlichting. Voor alle andere landen geldt dat leningen aan het IMF volledig terugbetaald moeten worden.

Wat is de kijk van het Nederlandse kabinet op het hervormingsbeleid van Griekenland? Ook het IMF heeft immers geld uitgeleend aan Griekenland.

Op 26 januari jl. is er in Griekenland een nieuwe regering gevormd tussen Syriza en de Onafhankelijke Grieken. De nieuwe regering heeft op 19 februari jl. een verzoek bij de Eurogroep ingediend om het leningenprogramma van het EFSF te verlengen. Uiteindelijk heeft de Eurogroep ingestemd met een verlenging van het huidige EFSF-programma met vier maanden tot eind juni 2015. Momenteel werken de Griekse autoriteiten en de instituties (ECB, IMF en Commissie) aan een aangepaste overeenkomst met daarin budgettaire en financiële maatregelen en structurele hervormingen. Het hervormingsbeleid van de Griekse regering zal onderdeel moeten zijn van deze overeenkomst. Er wordt langzaamaan vooruitgang geboekt in de onderhandelingen over een nieuwe overeenkomst, maar de verschillen op sommige terreinen zijn nog groot. Nadat er overeenstemming is bereikt tussen de Griekse autoriteiten en de instituties, zal de nieuwe overeenkomst in de Eurogroep worden besproken. De instituties beoordelen de maatregelen en de implementatie daarvan. Pas na een positief oordeel van de instituties over de inhoud van de overeenkomst en de voortgang van de maatregelen zal de Eurogroep een besluit nemen.

Voorts lezen de leden van de SP-fractie in het verslag dat uitgebreider macro-economisch en financieel toezicht, versterking van risico en spillover analyses en de integratie van bilateraal en multilateraal toezicht en heldere communicatie over beleidsaanbevelingen voor de komende tijd belangrijk zijn in het kader van de rol van het IMF op het gebied van surveillance. Kan de Minister aangeven hoe deze werkzaamheden van het IMF zich verhouden tot de toezichthoudende taken van DNB en de ECB? Welke (informele) afspraken zijn of worden er tussen de toezichthoudende instanties gemaakt met betrekking tot het toezichthoudende mandaat en informatie-uitwisseling?

---

[7] Deze informatie is openbaar en is te vinden op de website van het IMF: http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2012/082012.pdf

Wat betreft surveillance, is het primaire mandaat van het IMF het monitoren van het internationale monetaire systeem en de daarmee samenhangende wisselkoersen. Later is dit uitgebreid naar risico's en spillovers van economisch en financieel beleid. Dit is anders dan het mandaat van de ECB en DNB die toezicht houden op financiële instellingen en bindende instructies kunnen geven. In het kader van surveillance monitort het IMF individuele landen middels een Artikel IV-missie en/of middels een Financial Sector Assessment Program (FSAP). Naast deze bilaterale surveillance is multilaterale surveillance één van de belangrijkste taken van het IMF. De bekendste producten hiervan zijn de *World Economic Outlook* (WEO) en het *Global Financiel Stability Report* (GFSR) die ieder half jaar verschijnen. In de discussies over het IMF surveillance raamwerk staat dan ook de integratie tussen deze bilaterale en multilaterale rapporten centraal. Wanneer het IMF Nederland aandoet tijdens een artikel IV-missie, wordt er ook gesproken met DNB, en mogelijk in de toekomst ook met de ECB. Bij een artikel-IV missie omtrent de eurozone wordt de ECB hoe dan ook bezocht. Via deze continue dialoog en data uitwisseling met toezichthoudende instanties kan het IMF waardevolle aanbevelingen doen.